ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 12 — ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1889

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄՍՕՐԵՑՈՒՅՑ

ԲԵԼԵՍՏՐԱԿԱՆ, ՊԱՏՄԱՒՊԵՏԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐԱԿԱՆ

Կը հրատարակուի ամեն ամիս մէկ անգամ։
Բաժանորդագրութիւն է ընդունի վանքին մէջ՝ Տարեկան 3 ֆր. — 4 բլ.։ — Վեցամսեայ՝ 3 ֆր. — 2 բլ. 50 կասպ.։
Մէկ թիւ առանձին կը վաճառուի 1 ֆր. — 50 կասպ.։

Խմբագրութիւնն ընդունելու է՝ Վենետիկ, Մխիթարեանց Միաբանութիւնում։ Ամբողջ վանքը մասնաւոր խմբագրութիւնում վերջ է։
Ձեռագրները չեն տրուիր։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՒԱՅԻՆԿԱՆ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ — Տիգրիսի ակունքնում գտնուած հին ազգաբնակները։
ԳՐԱԿԱՆ — Հայ ազգագրութեանց ամենակին նոր-խարդեալ մաս։ — Ազգային հրատարակութիւնք 1888 ամին։
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ — Հնագրութիւնք նոր-գտեալ ասիաբնակներին վրայ։
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Ազգային ժողովոց և Պատգամաւոր։
ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ — Ծիծեռնոց եւ Պանդուխտաց։
ՏՈՊՍԵՏԱԿԱՆ
ԽՈՍ ՈՒ ԾԵԾԻՂ — Վերջին ժամանակներս վէճ մը։
ԱԼԵԼԵՒԱԼԵՔ
ՆՈՐԱԼՈՒՐՔ — ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏՄԱՊԵՏԱԿԱՆ

—

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

ՏԻԳՐԻՍԻ ԱԿՆԻՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԻՆ ԱԶԳԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՒՆՔԸ

ՓՐՈՖ. ՑՈՎՍ. ՎԻՒՆԵՇ

(Շարունակութիւն ի թիւէ։)

Ա՛ռ կարաւանն երկու գիւղոց միջի խոտաշատ թերակղզին վրայ բանակած էր, որուն վրայ կը գտնուի վանքին դիմացը՝ փոքրիկ մատուռ մը Սուրբ Ովանէս անուամբ։ Թերակղզին երեք անկիւնը պարփակուած է գրեթէ ժայռերու սեպաձեւ որմերէ, որոնց գագաթը տակաւին ձիւնապատ է։ Ասիկայ է Սուրբ-պսալտէ գոպ, Աբել գոպ եւ Բռնեկէք գոպ։

Տիգրիս հոս 2ամ կամ նաեւ 3էր-Մերկիմ կը կոչուի։ Բայց Հոգոց-վանքին վերի կողմը գեան ուրիշ անուն մը չունի։ Հոգոց-վանքէն մինչեւ Մերվան 6 մինչեւ 8 ժամ հեռաւորութիւն է, դէպ ի Ազիան (Aschkan) 6 ժամ, դէպ ի Գովան (Govan) 7 ժամ, եւ դէպ ի Շատաք (Schattach) 7 մինչեւ 10 ժամ։ Տիգրիս սատարի հին-հոգիքին պատմուածաց պէս սուտն պիտիս յորդորելու էր եւ բարձրացած՝ որ գէպ ի Շատաք տանող ճանփան ջրոյ սարի էր։ Շատաքի ամենախարտ ճանփան վերջ պիտի գիտէր ցոյցուցին մեզի, ուստի ալ Տիգրիսի ձախ ծերերը, եւ բնակչաց ազգութիւնքն են (Հ=Հայ, Ք՝ Քուրդ) հետեւեալքն, Թիզիս Բեռ լուսն, Սէնի (Seni)՝ Ք, Գոքան (Kakan)՝ Ք, Գասր (Kasr)՝ Ք, Գոգ (Kock)՝ Գոպիս (Tawirs)՝ Ք, Գերիսոմ (Berchom)՝ Ք եւ Հ, Հաքիրաս (Hakirus)՝ Ք եւ Հ, Հարեքոմ (Harekom) Հ, Քէրմինիս (Kerminis)՝ Հ, Բոբս Մեսրէ (Papo Mesre) Հ, եւ Սոխս Մեսրէ (Sacho Mesre) Հ։

Ընդեղեան Տիգրիսի ազբերաց ինչման ուրիշ գիւղերն են քսան կրուծիկ՝ Փիրբեդելեն (Pirbedelen, 40 տուն) եւ Գոհրան (Kohran 30 տուն) Հայ, Մերլան (20—24 տ.), Օլամոն (Olamon) եւ Զալգիրի (Celgiri, 10—12 տ.) նեստորական, Դեմերքոս (Demerkos), Սել (Sell), (5 տուն) քուրդ, Հոսթաջան (Hostajan), Ցիմ (Dym), Սիքինիս (Sikinis), Շամանս (Schamans), Նոբոքն (Noraben) եւ Հէյքան (Heikan, 5 տ.) Հայ։

Ժամը 7ին մինչեցանք Հոգոց-վանքէն։ Հանդուն առաջին 2 ժամը հարաւափողմ գացինք եւ 2 ժամ ալ հարաւ-արեւելեան ուղղութեամբ։ Շատ անգամ ուղին գետին մէջ ի՛ան հեւանար։ Տիգրիսի այս ժայռակիրները 15—20 մետր լայնութիւն ուներ, բայց շատ խոր եր եւ ջուրը փրփրալով կը հոսեր տնաբերդ ժայռերու վրայեն։ Գետեզերաց վրայ կը բարձրանային շատ եռաեր 1·5 մինչեւ 2 մետր ջրոյ մէջ։ կարելի չեր իմանալ թէ Տիգրիսի ջուրն իւր սովորականեն որչափ բարձրացած եր։ սիրտը տեղ տեղ խիտ առ խիտ բոյսերով ծածկուած եր եւ ասդին անդին սաստկաբոյր նոճեաց (thuja) անտառակներ